

Српско археолошко друштво

Градски музеј Сомбор

СРПСКО АРХЕОЛОШКО ДРУШТВО

XLVI СКУПШТИНА И ГОДИШЊИ СКУП

Сомбор, 25-27. мај 2023. године

Програм, извештаји и апстракти

140 ГОДИНА

СРПСКОГ АРХЕОЛОШКОГ ДРУШТВА

Сомбор 2023

Организациони одбор скупа

Антонио Ратковић, градоначелник Града Сомбора

Давид Фирањ, директор Градског музеја Сомбор

Анђелка Путица, Градски музеј Сомбор

Викторија Узелац, Градски музеј Сомбор

др Огњен Младеновић, секретар Српског археолошког друштва

др Војислав Филиповић, потпредседник Српског археолошког друштва

др Адам Н. Црнобрња, председник Српског археолошког друштва

Научни одбор скупа

проф. др Душан Михаиловић, Филозофски факултет, Београд

prof. dr Martina Blečić Kavur, Univerza na Primorskem, Fakulteta za humanistične študije, Koper (SLO)

prof. dr Boris Kavur, Univerza na Primorskem, Fakulteta za humanistične študije, Koper (SLO)

dr Daria Ložnjak Dizdar, Institut za arheologiju, Zagreb

dr Marko Dizdar, Institut za arheologiju, Zagreb

др Драган Милановић, Археолошки институт, Београд

др Надежда Гавриловић Витас, Археолошки институт, Београд

Марин Бугар, Народни музеј, Крушевац

др Драгана Вуловић, Археолошки институт, Београд

др Видан Димић, Археолошки институт, Београд

мр Александар Алексић, Завод за заштиту споменика културе Ниш

др Војислав Филиповић, Археолошки институт, Београд

др Адам Н. Црнобрња, Народни музеј Србије

Приредили: Адам Црнобрња и Војислав Филиповић

Издавач: Српско археолошко друштво, Београд и Градски музеј Сомбор

За издавача: Адам Црнобрња и Давид Фирањ

Штампа: Colorgrafx, Beograd

Тираж: 150

Бесплатан примерак

ISBN 978-86-80094-22-9

Република Србија

XVLI скупштина и годишњи скуп Српског археолошког друштва и штампање ове публикације финансирани су средствима Министарства културе и Министарства, технолошког развоја и иновација Републике Србије

grebnim običajima može se u nekim slučajevima zamijetiti i personalizacija predmeta prema njihovoj veličini, doživljenoj dobi pokojnika. Prezentirani zaključci rezultati su istraživačkog projekta ARHKIDS (IP 2019-04-2520) HRZZ.

Драган Јацановић, Народни музеј Пожаревац
Војислав Филиповић, Археолошки институт, Београд

ОСТАВА СТАРИЈЕГ ГВОЗДЕНОГ ДОБА ИЗ СЕЛА СРЕДЊЕВА НА ПЕКУ

Крајем 2020. године, током рутинске полицијске контроле саобраћаја, у возилу је регистрована остава металних предмета која је, на основу доступних података из МУП-а, откривена детектором на археолошком локалитету Ровенац у селу Средњева на Пеку. По свему судећи, остава бронзаног накита била је смештена у керамичку посуду. Остава садржи 51 метални предмет израђен од тзв. „беле бронзе“ – 18 целих и 5 фрагмената кружних привезака типа *Ghidici*, 2 кружна привеска са лучном петљом, 2 кружна привеска са троугаоном петљом, 11 наруквица типа Брестовик – Винча, 1 антропоморфни привезак, 2 алке, 1 тестерица у облику врбовог листа, 8 делова олучасте оплате и један предмет непознате намене. Керамичка посуда у којој је остава похрањена представља типичан облик Босутске културе, датованог у На А/В период.

Привесци типа *Ghidici* чести су у широј зони Подунавља и датују се од 12. до 8. века пре н.е. Наруквице типа Брестовик – Винча су заступљене у оставама Br D – На А1 периода. Важно је напоменути да се само у овој и остави из Гаја у Банату, јављају овакве наруквице украшене шрафираним троугловима. Ове две оставе су по свом садржају и најсличније. Јединствен детаљ представљају дубоке урезане линије на унутрашњем делу керамичке посуде које представљају контуре металних привезака типа *Ghidici*, директно прецртан са предмета на керамику. Тај податак, као и трагови корозије метала на дну посуде, недвосмислено потврђују да они представљају јединствену археолошку целину. Остава из Средњева, даје нове елементе о прелазном периоду на територији средњег Подунавља, који се огледају како у преживљавању старих форми и орнаменталних мотива, тако и у појави нових.